

SAŽETAK PRESUDE

YAKUT REPUBLICAN TRADE-UNION FEDERATION PROTIV RUSIJE PRESUDA VIJEĆA OD 7. PROSINCA 2021. ZAHTJEV BR. 29582/09

*Isključenje sindikata zatvorenika iz saveza sindikata podnositelja zahtjeva
bilo je nužno u demokratskom društvu*

ČINJENICE

Podnositelj zahtjeva, Yakut Republican Trade-Union Federation, je savez sindikata kojem se pridružio sindikat zatvorenika jedne ruske kaznionice. Nakon što je ruski parlament izmijenio Zakon o javnim udrugama, zatvorenicima je bilo zabranjeno osnivanje ili članstvo u javnim udrugama. Pozivajući se na ove izmjene, Generalno tužiteljstvo Ruske Federacije naložilo je podnositelju zahtjeva da iz saveza isključi sindikat zatvorenika. Tužiteljstvo je napomenulo da ruski Zakon o izvršenju kazne propisuje rad u zatvoru kao metodu odgoja, a ne kao profesionalnu djelatnost te da zatvorenici nemaju industrijskih ili trgovačkih interesa. Oslanjajući se na [Konvenciju o slobodi udruživanja i zaštiti prava na organiziranje](#) iz 1948., podnositelj zahtjeva je odbio postupiti po nalogu tužiteljstva. Općinski sud u Jakutsku odio je zahtjev tužiteljstva da se ukine dotični sindikat zatvorenika uz obrazloženje da je taj sindikat osnovan prije nego je ograničenje njihovog udruživanja stupilo na snagu. Tužiteljstvo se zatim obratilo istom sudu tražeći da se predmetni sindikat isključi iz saveza sindikata podnositelja zahtjeva i taj zahtjev je usvojen. Vrhovni sud Jakutije potvrdio je tu presudu te je podnositelj zahtjeva isključio sindikat zatvorenika iz svog saveza.

PRIGOVORI

Pozivajući se na članak 11. Konvencije, podnositelji zahtjeva prigovorio je zakonskoj zabrani udruživanja zatvorenika u sindikat.

OCJENA ESLJP-a

ESLJP je ponovio svoje dobro utvrđeno stajalište da članak 11. stavak 1. sindikalnu slobodu predstavlja kao jedan oblik ili poseban aspekt slobode udruživanja i da stavak 2. tog članka ne isključuje niti jednu interesnu skupinu iz područja primjene tog članka ([Sindicatul "Păstorul cel Bun" protiv Rumunjske](#) [VV], st. 145.).

Nadalje, ESLJP je pojasnio da članak 11. štiti i radnike i sindikate ([The National Association of Teachers in Further and Higher Education protiv Ujedinjene Kraljevine](#)). Drugim riječima, ovaj članak ne štiti samo slobodu radnika da biraju hoće li se pridružiti određenom sindikatu ili

ne, već i slobodu sindikata da bira svoje članove (*Udruženo društvo strojovođa i vatrogasaca (ASLEF) protiv Ujedinjene Kraljevine*, st. 39.). Isto tako, kao što sindikat ima slobodu pridružiti se savezu sindikata, tako bi i savez sindikata trebao imati slobodu birati koji sindikati će mu se pridružiti.

Sudska presuda kojom je podnositelju zahtjeva naloženo da isključi sindikat zatvorenika iz svog saveza, predstavljala je miješanje u podnositeljevo pravo na slobodu udruživanja. To miješanje je bilo propisano zakonom i slijedilo je legitiman cilj zaštite sigurnosti i sprječavanja nereda ili zločina.

ESLJP je zatim ispitaio je li miješanje bilo nužno u demokratskom društvu. S tim u vezi, istaknuo je da s obzirom na osjetljiv karakter društvenih i političkih pitanja o kojima je riječ kada govorimo o uspostavljanju pravilne ravnoteže između interesa rada i interesa upravljanja, kao i s obzirom na visok stupanj odstupanja između domaćih sustava u području sindikalnih sloboda, države uživaju široku slobodu procjene u pogledu toga kako se može osigurati sloboda sindikata i zaštita profesionalnih interesa članova sindikata (*Sindicatul "Păstorul cel Bun" protiv Rumunjske* [VV], st. 133.).

Iako Konvencija ne definira pojam „sindikata”, osim općenite naznake da je riječ o udruzi osnovanoj u svrhu obrane interesa njezinih članova, većina predmeta u odnosu na sindikate koje je ESLJP razmatrao, ticala se radnika ili osoba u “radnom odnosu”.

ESLJP se složio s tuženom državom da se zatvorski rad ne može izjednačiti sa zapošljavanjem. Naime, taj rad se u mnogim aspektima razlikuje od rada običnih zaposlenika jer je on obvezan, služi primarnom cilju rehabilitacije i resocijalizacije te je usmjeren na reintegraciju (*Stummer protiv Austrije* [VV], st. 93.-94.). Ipak, s obzirom da je Konvencija „živi instrument” moglo bi se dogoditi da u budućnosti bude potrebno proširiti sindikalne slobode zaposlenim zatvorenicima, osobito ako rade za privatnog poslodavca jer stavak 2. članka 11. ne isključuje nijednu skupinu zanimanja iz područja primjene tog članka.

Međutim, uzimajući u obzir trenutnu praksu država članica Vijeća Europe¹, ne postoji dovoljan konsenzus da se članku 11. da tumačenje za koje se zalaže podnositelj zahtjeva.

¹ Iz pregleda zakonodavstva trideset i šest država članica Vijeća Europe proizlazi da apsolutna zakonska zabrana zatvorenicima da osnivaju sindikate i da im se učlanjuju postoji samo u Češkoj Republici i Slovačkoj Republici. U drugim državama članicama nema formalne zabrane, ali ni izričitog zakonskog priznavanja sindikalnih prava zatvorenika. Na temelju tumačenja postojećeg pravnog okvira i prakse, čini se da sindikalna prava nisu dostupna zatvorenicima u nizu država članica, poput Austrije, Azerbajdžana, Bosne i Hercegovine, Bugarske, Hrvatske, Crne Gore, Francuske, Portugala, Srbije i Ukrajine. U Ujedinjenoj Kraljevini i Luksemburgu zaštita interesa zatvorenika osigurana je kroz njihove udruge ili predstavnička tijela. U nacionalnim pravima općenito nedostaje konkretnih propisa koji se odnose na sindikalna prava zatvorenika, a u većini država članica ovo se pitanje nije pojavilo niti je ispitano pred domaćim sudovima. Jedini primjer samoproglašenog sindikata zatvorenika koji postoji je organizacija *Gefangenen-Gewerkschaft/Bundesweite* u Njemačkoj.

Slijedom toga, ESLJP je utvrdio da je miješanje u podnositeljevo pravo na slobodu udruživanja bilo nužno u demokratskom društvu u smislu drugog stavka članka 11., stoga nije došlo do povrede tog članka Konvencije.

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud.

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.